

TIEDOTE

25.9.2015

KUULUMISIA RAAMATTU SUOMEN SUVULLE -HANKETTA TUKEVILLE SEURAKUNNILLE

Rauhaa rakastavat komit

– Komit ovat rauhaa rakastava kansa – ja niinpä heidän kielessään ei ole sanaa vihollinen! kertoo käännöstarkastaja **Raili Greidan**. – Venäjän kielen sanan *vrag* (vihollinen) kominkielinen muoto *vörög* tarkoittaa komeille lähinnä toisen maailmansodan aikaisia fasisteja. Niinpä sitä ei voi mitenkään käyttää esimerkiksi Psalmissa 23, missä sanotaan: ”Sinä katat minulle pöydän vihollisteni silmien eteen.” Raili Greidan toimii käännöstarkastajana kominkielisen Raamatun käännöstyössä.

Kominkielinen Uusi testamentti on tavoittanut lukijansa.
(R. Greidan, RKI)

– Sanaa *vrag* voidaan sen sijaan käyttää historiallisissa teksteissä Israelin kansan vihollisista, esimerkiksi filistealaisista ja amalekilaisista, Raili Greidan jatkaa. Uudessa testamentissa ja Psalmeissa sanan vihollinen käännöksenä on käytetty ’vastaan menijä’ ja ’vastaan nousija’. Mutta niissä kummassakin on ongelmansa: termin ’vastaan menijä’ voi ymmärtää joskus vastaan-tulijana. Jeesus puhuu vertauksessa vihollisesta, joka kylvää peltoon rikkaviljaa toisten nukkuessa. Kominkielisen tekstin on joku ymmärtänyt niin, että tekijä on kuka tahansa vastaantulija. ’Vastaan nousija’ taas on ongelmallinen, koska tarvitsemme sanan myös kapinallista varten, Raili Greidan kertoo.

Sanan vihollinen lisäksi pohdintaa ovat aiheuttaneet Vanhassa testamentissa esiintyvät Jumalan nimet. Nyt heprean sanat *Jahve* ja *Adonai* on molemmat käännetty samalla Herra. – Pohdimme myös Herra Sebaot -nimen kääntämistä komiksi, mutta sehän tarkoittaa sotajoukkojen Jumalaa, ja sotajoukkokin on komin kielessä ongelma, kertoo Raili Greidan.

Kominkielinen Raamattu julkaistaan vuonna 2022.

Komityttö Vizingan kylästä (I. Popova, RKI)

PIPLiA.voimasanoja

Mokšan työryhmä ahkeroi Uuden testamentin lopputarkistuksen parissa

– Olemme pysyneet tavoitteessa matkan varrella tulleista yllätyksistä huolimatta, kertoo käännöstarkastaja **Satu Cottrell**. Yksi niistä oli muutos mokšan oikeinkirjoituksessa, hän jatkaa.

– Noudatamme mokšan kielen sääntöjä, ja teksteihimme oli niiden mukaisesti merkitty heikot eli epäselvästi ääntyvät vokaalit. Nyt mordvan kielilautakunta on kuitenkin päättänyt, ettei näitä vokaaleja tule merkitä eikä niitä jatkossa ole enää uusissa mokšan kielen oppikirjoissakaan. Joudumme siis korjaamaan tältä osin koko tekstin.

Juhla-asuisia mokšalaisia; (Kuva: Olga Kugappi, RKI)

Oikeinkirjoituskorjausten lisäksi Uuden testamentin kirjeteksteissä on edessä vielä avaintermien yhdenmukaistamista ja muita korjauksia, mutta evankeliumien osalta tämä työ on jo tehty.

Mordvassa omakielisen Raamatun tarve tunnetaan niin ortodoksien kuin protestanttienkin puolella.

– Välillä se, ettei kielellämme ole Raamatun sanaa, sattuu kuin ruoskanisku, tunnustaa raamatunkääntäjä **Olga Kugappi**. – Äskettäin eräs mokšalainen ortodoksinen pappi kertoi kokemuksistaan, kun hänet oli kutsuttu Ranskaan kansainväliseen kristilliseen konferenssiin. Siellä osanottajille ehdotettiin, että jokainen lukisi tietyn kohdan Raamatusta omalla äidinkielellään. – Vain minä en voinut vuorollani lukea, sillä meillä mokšalaisilla ei ole Raamatua. Se oli minulle, mokšalaiselle papille, kipeä hetki, hän muisteli.

Mokšankielinen Uusi testamentti julkaistaan Mordvassa vuonna 2016.

Sana luo uutta marin kielellä

– Koska pakanuus on meillä vahvaa, Jeesuksesta kertominen ei ole aina helppoa, sanoo marilainen **Tamara**. – Marin-kielinen sana on vahvin todiste siitä, että Raamatun sanoma kuuluu meillekin. Sana luo uutta. Se näkyy selvästi, hän jatkaa. Marinkielisiä hengellisiä lauluja on syntynyt ja syntyy jatkuvasti. Niiden kautta monet saavat kosketuksen evankeliumiin.

Käännöstarkastaja **Tiina Ollikainen** kertoo, että Uuden testamentin parissa on jouduttu pitkään miettimään oikeita ilmaisuja monille sanoille. Esimerkiksi erilaisille uhreille ei ole ollut helppo löytää oikeaa vastinetta. Myös sana perintöosa täytyy miettiä jokaisessa tekstiyhteydessä erikseen. Marin sana perintö, *jugypogo* on ongelmallinen siksi, että joidenkin marilaisten mielestä se kuulostaa pakanalliselta: sanan kannassa on elementti 'ju', joka yksinään tarkoittaa taikavoimaa.

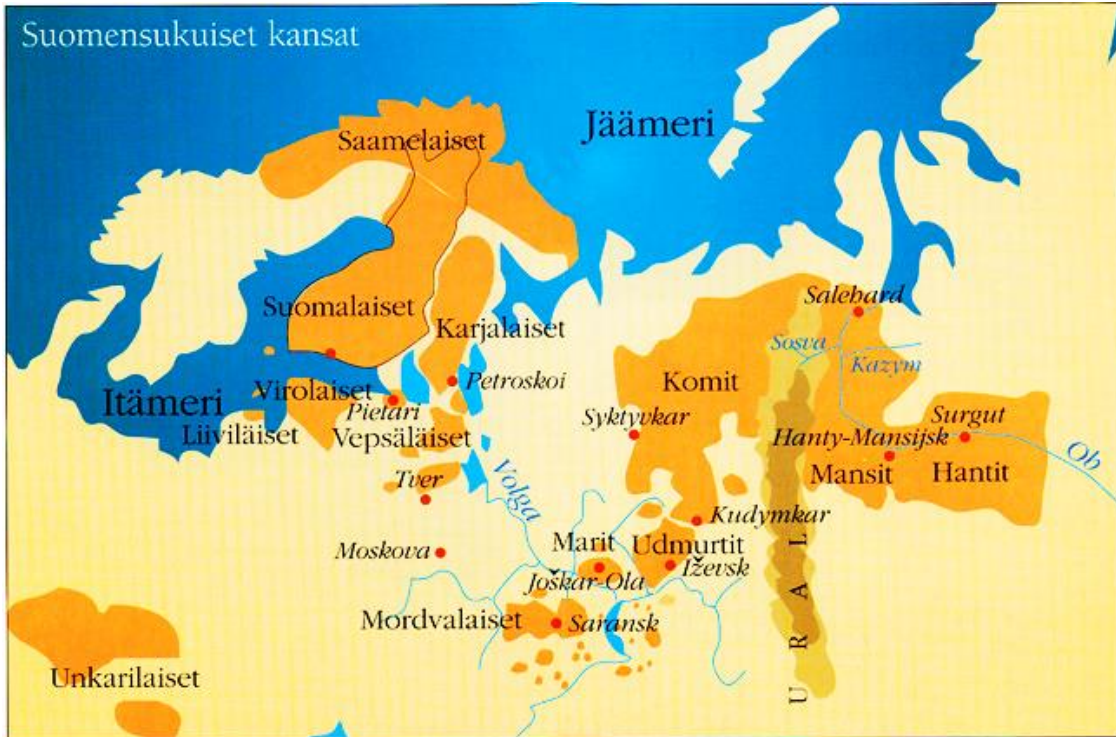
Raamatunkääntäjä Larisa Orzajeva haluaa olla jakamassa elävää vettä omalle kansalleen. (Kuva: L. Orzajeva, RKI)

Teksti: Raamatunkäännösinstituutti

PIPLiA. voimasanoja

Raamattu Suomen Suvulle -hankkeen eteneminen

Venäjän alueella asuu noin 2,7 miljoonaa kielisukulaistamme. Suomen Pipliaseura tukee raamatunkäännöstyötä kahdelletoista Venäjän alueella puhuttavalle suomensukuiselle kielelle: aunuksenkarjala eli livvi, vienankarjala, vepsä, ersämordva, mokšamordva, mari, vuorimari, komi, komipermjakki, udmurtti, hanti ja mansi.

Raamattu Suomen Suvulle -hanke kokonaisuutena on edennyt jo yli puolen välin. Neljän kielen osalta – hantin, mansin, vuorimarin ja vienankarjalan – hanke on jo päättynyt. Udmurtit, aunuksenkarjalaiset, ersämordvalaiset, vepsäläiset, marit, komit ja vienankarjalaiset ovat jo saaneet Uuden testamentin äidinkielellään, ja vuonna 2016 Uusi testamentti julkaistaan mokšan ja komipermjakin kielillä. Livvinkielinen Jesajan kirja valmistuu todennäköisesti vuoden 2015 loppuun mennessä, ja sen jälkeen livvin käännöshanke päättyy. Vepsän kielellä julkaistaan Sananlaskujen kirja samoin vuonna 2015, jonka jälkeen myös vepsän käännöshanke päättyy.

Udmurtinkielinen koko Raamattu julkaistiin syksyllä 2013. Hanke jatkuu edelleen apokryfikirjojen käännöstyöllä, ja ne julkaistaan tämän hetkisen arvion mukaan viimeistään vuonna 2019. Koko Raamattu julkaistaan vielä ersän, komin ja marin kielillä. Ersänkielinen Raamattu on tarkoitus julkaista vuonna 2021, kominkielinen Raamattu 2022 ja marinkielinen Raamattu 2023.

Kiitos tuestanne Raamattu Suomen Suvulle -hankkeelle!

Anne Huoponen,
anne.huoponen@piplia.fi
 p. 010 838 6532
 varainhankinnan koordinaattori

PIPLiA. voimasanoja